Аналіз твору «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського

Повість «Тіні забутих предків» було створено М.Коцюбинським у 1911 році на основі вражень від життя карпатських гуцулів, їхніх звичаїв та обрядів, оригінальності мислення та світосприйняття. Їхнє життя проходить посеред первозданної краси природи – зелені гори, бурні річки, пишні полонини, на яких вони пасуть отари овець. Письменника вразило те, що гуцули навіть у XX столітті залишалися язичниками, сприймали природу як живу, населену духами, добрими та злими.

Сюжет повісті простий: Марічка Гутенюк та Іван Палейчук покохали одне одного, та їхні батьки ворогували та не сприймали почуттів закоханих. Зрештою, Марічка втопилася, поки Іван працював на полонині. А Іван потім уже не зміг знайти щастя ні в роботі, ні в подружньому житті з нелюбою Палагною. Знудьгувавшись за Марічкою, Іван піддався маренню та стрибнув зі скелі за химерою коханої. Сумно співають трембіти, розносячи по горах плач за загубленою долею закоханих, яким не судилося бути разом.

Та справжньою прикрасою твору є не історія гуцульських Ромео та Джульєтти, а насамперед неповторна атмосфера та колорит гуцульського світу. Це й одухотворена природа, і поезія народних говірок, і романтичні образи головних героїв повісті.

Марічка – то дитя казкового світу гуцульських співанок. Її пісні народжувалися з усього, що її оточувало – сонце, небо, гори, рослини, і під чарівні звуки Іванової сопілки всі вони оживали, набували сили. В уявленнях про світ тут сплітається в одне християнство та язичницькі вірування. Іван – то дитя гір та високих смерек, густих лісів та зоряного неба, посеред якого горить найяскравіша зірка – їхнє з Марічкою кохання.

Багата палітра життя Гуцульщини – неповторна говірка, пісні, звичаї та обряди, краса гір, полонин, Черемоша, долин, сіл, житла, хатнього начиння та вбрання – у всій повноті віддзеркалилися у повісті «Тіні забутих предків». Вона не лише дала авторові матеріал для сюжетної канви твору, а й послужила його композиції, підказала авторові поетичні засоби творення образів. Адже, як і в реальному житті горян, так і в повісті, незримо сплітаються дійсність і вигадка, реальне і фантастичне.

«Тіні забутих предків» - модерний твір, в якому яскраво простежується імпресіоністична манера подачі матеріалу. Хоч сюжет охоплює невеличкий відрізок часу – життя Івана Палійчука, проекція часу насправді набагато ширше. Можна визначити три часові площини відповідно до культурних шарів, наявних у творі. Перший – це сучасна для оповідача дійсність, побут та світогляд гуцульського села кінця XIX – початку XX століть, яскраво змальована М. Коцюбинським у деталях. Другий – шекспірівський ідеал кохання, яким просякнуте все людське життя, яке підноситься над смертю та облагороджує людину. Третій - то доба дохристиянських народних вірувань, що повертає людину до її первісного єднання з природою.

Основні теми, які розробляє Коцюбинський, - життя та смерть, людина та природа, кохання та ненависть, язичництво та християнство. Простота побудови, глибина розуміння проблеми та майстерність письменника вражають. Усе це якнайкраще сприяє втіленню наскрізної ідеї повісті – неможливо існувати без глибинного зв'язку з віковою культурою свого народу, бо без неї людина перестає бути собою, втрачає себе. Єдине спасіння – дослухатися до голосів непевних тіней забутих предків – голосів природи, що здатні розбудити душу.